

Sciјentologija

1950. godine američki pisac znanstvene fantastike Lafayette Ronald Hubbard (1911.–1986.) objavio je knjigu „Dianetics“. Hubbard je vjerovao da je prepoznao kako takozvani „engrami“ (= nesvjesno negativni sadržaji pamćenja) zasjenjuju ljudski razum i time onemogućuju da se iscrpe sve njegove mogućnosti. Centralna propagandna poruka sciјentologa i danas još glasi: „Koristimo tek 10% našeg umnog potencijala.“

O nauku

Organizacija koja je od 1976. godine aktivna i u Njemačkoj, vrlo je sporna. Sciјentologija sama sebe naziva „Crkvom“ i tvrdi da jedina zna put i način na koji čovjek pojedinac i cjelokupno čovječanstvo mogu preživjeti. Prema sciјentologiji čovjek se sastoji od tri dijela: tijela, razuma i „thetana“. Svaki thetan egzistira već od samog postojanja univerzuma i putuje od čovjeka do čovjeka. Kad netko umre, onda ga thetan napušta kako bi za sebe našao novo tijelo.

S vremenom thetan je napravio mnogobrojna negativna iskustva koja su ostavila svoje tragove – „engrame“. Ti su engrami odgovorni za bolesti, ovisnosti i zločine. Sciјentološka organizacija obećava da pomoću određenih metoda može izbrisati engrame i tako očistiti („clear“) svakog pojedinca i kasnije cijelo čovječanstvo. „Clear“ sciјentolozi nazivaju stanje nakon kojeg su izbrisani svi engrami. Tek je tada, kako tvrdi Hubbard, moguć život bez boli. Methoda nazvana „Dianetikom“ dijeli se na različite metode postupanja: auditing, niz mjera čišćenja, rutinsko vježbanje, studij Hubbardovih spisa i niz tečajeva.

Sciјentologija obećava da čovjeka dovodi do „totalne slobode“. Na početku se često upotrebljava besplatan test ličnosti s 200 pitanja koji navodno treba otkriti jakosti, a koji u stvari u prvom redu pokazuje slabosti dotične osobe. Ovdje nastupa „terapijska ponuda“ u obliku postepeno sve skupljih psiho-tečajeva koji kao složen sustav navodno dovode do sve veće slobode i moći. Dotične osobe govore da su investirali više tisuća, ponekad i više od 50 000 eura.

U središtu ovih psiho-tečajeva stoji takozvani „auditing“ kojega scijentolozi nazivaju „dušobrižničkim razgovorom“. No, oni koji su napustili organizaciju „auditing“ su često doživjaveli kao „pranje mozga“.

Cilj scijentoloških tečajeva je takozvani „operirajući thetan“ („operating thetan“). Operirajući thetan „uspostavio je toliko prisnu vezu s okolinom da je u stanju u potpunosti biti uzrok materije, energije, prostora, vremena i mišljenja“. Ovakva željena figura navodno stvara i mijenja fizikalni univerzum stvoren od materije, energije, prostora i vremena putem vlastite volje. Netaknut od patnje i strasti, slabosti i propasti operirajući thetan nikad nije žrtva, već samo i jedino vladar svoje sudbine.

Scijentologija je ideologija i organizacija s neograničenim zahtjevom za vlašću. Logika je jednostavna: „Budući da scijentologija donosi totalnu slobodu, ona ima i pravo zahtijevati totalnu podređenost“ (Hubbard). Svatko koji scijentološkoj organizaciji stane na put ili ju kritizira smatra se neprijateljem i zločincem. „Nismo nikada našli kritičare scijentologije bez zločinačke prošlosti“, tako kažu scijentolozi.

Kod scijentologije svako se odstupanje od vlastite ideologije smatra „zločinom“. Odmetnici i kritičari organizacije nazivani su „antisocijalnim ličnostima“ ili „suppressive persons“. Manje ili više jasno kod scijentologa se govori da takve „neprijatelje“ treba pogubiti. Osobe koje su napustile organizaciju govore o „kaznenim logorima“.

Oblici organizacije

Mnogobrojne podvrtke i prikrivena poduzeća čine koncern nepreglednim unatoč njegovoj čvrstoj hijerarhiji. Daleko veće nego scijentološke „Crkve“ su odgojni i privredni odjeli koje Hubbardove tehnike primjenjuju pri razvoju organizacije („WISE“) i u socijalnom području („ABLE“). Složena struktura ove organizacije vrlo teško dopušta nalaženje odgovora na pitanje na koji se pojam, u organizacijskom i objektivnom smislu, može svesti scijentologija. Formalno je svaka misija scijentologije jedno vlastito registrirano društvo. Unatoč vještih propagandnih pohoda – kao branitelji ljudskih prava u psihijatriji (KVPM), kao dušobrižnici za hitne slučajeve („počasni duhovnici“) u kriznim područjima ili prikriveno kao inicijativa za obrazovanje – broj članova u Njemačkoj stagnira između 5000 i 6000 osoba. Ali iskustvo je pokazalo da sam broj članova malo govori o stvarnom utjecaju organizacije.

Procjena

Iz političke perspektive

Već više od jednog desetljeća o pitanju opasnosti scijentološke organizacije intenzivno se raspravlja u javnosti, u strankama i u nadležnim stručnim gremijima. Krajem 1995. godine jedan juristički stručni sud dolazi do zaključka da je scijentologija novi oblik političkog ekstremizma. Teorija i praksa organizacija ispunjavaju sva obilježja jedne totalitarne organizacije: ideološki zahtjev isključivog zastupništva, strogi dogmatizam, zatvorena organizacijska struktura, kult vođe i totalnog podređivanje članova, ideološki stručni jezik, djelomično s novo definiranim pojmovima. Ovaj stručni sud bio je bitan podupirač za odluku konferencije ministara unutarnjih poslova u lipnju 1997. godine, da se scijentologija promatra sa strane Saveznog ureda za zaštitu ustava. Do danas ova se organizacija promatra u 11 od 16 Saveznih zemalja. Tužba scijentološke organizacije da se nadgledanje obustavi, u veljači 2008. godine odbijena je s najviše sudske strane zbog dokazanih nastojanja protiv slobodno-demokratskog temeljnog poretka, i pravomoćna je.

Na protivljenje ne poziva samo ono što scijentologija zastupa, već i način na koji ona provodi svoju ideologiju. Zavodljivost scijentologije leži u tome da su neke od njezinih metoda treninga za stvaranje neosjetljivosti i upornosti duha posve djelotvorne i što se njezin idealan koncept – iako na pomamno pretjeran način – s obećanjem jačanja i snage može nadovezati na neke od akceptiranih „vrednota“ današnjeg društva koje je okrenuto prema uspjehu.

Poznato je da su mnogobrojne tvrtke kod scijentoloških organizacija upisivali tečajeve za školovanje svojih suradnika. Neki koji su napustili organizaciju spominju planove scijentologije o infiltraciji cjelokupne njemačke privrede, o povećanju njezinog političkog utjecaja i napokon preuzimanju vlasti u cijelom njemačkom društvu („Clear Germany“). Iako sve to djeluje beskrajno pretjerano, ideja ipak podcrtava politički zahtjev scijentološke organizacije.

Iz crkvene perspektive

Scijentološka slika čovjeka se ne protivi samo svhaćanju demokracije ustava, ona je također nespojiva sa slikom čovjeka koje ima kršćanstvo. Dok kršćanska vjera polazi od ljubavi i pažnje Boga prema čovjeku koji je ovisan o toj ljubavi, scijentologija ima pred

očima čovjeka koji sam sebe želi učiniti Bogom. Njezina je ideologija brutalna, bezobzirna, izrabljivačka i opasna. Ona nema apsolutno ništa zajedničko s religijom ili Crkvom, iako scijentologija to uvijek iznova tvrdi i povremeno pokušava dokazati pomoću nekakvih čudnih stručnih sudova.

Scijentološki tečajni sustav u određenim okolnostima može biti opasan. Naime, suradnici scijentološke organizacije su izvrsno školovani kako bi mogli privući upravo one ljude koji se nalaze u situaciji preokreta ili krize. Oni tim ljudima obećavaju uspjehe i istovremeno ih uvlače u skupocjeni tečajni sustav. Pomoću specijalnih tehnika čovjeku se navodno otvaraju potencijali ljudskog uma. Tko ne bi rado uživao u slavi i uspjehu, imao utjecaj ili čak vlast nad drugim ljudima?

Da su krize, iskustva gubitka i neuspjeha sastavni dio ljudskog života i da treba prepoznati i priznati njihovu vrijednost u scijentološkoj se logici, po kojoj je čovjeku moguće sve učiniti, posve ignorira. Opasni su scijentolozi prije svega radi svoje slike o čovjeku. Ta slika u svakoj duši vidi tek stroj koji treba optimirati. Strojevi nemaju niti prava niti vlastito dostojanstvo.

Dr. Michael Utsch, u kolovozu 2008. godine

Prevoditeljica: Antonia Tomljanovic-Brkic